

Radio Riganostalgi

I september var jag och min fru på bussresa till baltstaterna Lettland och Estland. Min tanke var att passa på att få tag på någon som arbetade på Radio Rigas svenska redaktion. Av Irina Gardenina på Rysslands Röst fick jag Lena Brjancevas adress i Riga. Då jag var med i ett sällskap som gjorde en guidad tur i staden kunde jag inte avvika från gruppen, utan jag försökte i stället att ringa Lena. Jag fick inte tag på henne då. Först två månader senare hörde Irina av sig och jag fick veta att hon i sin tur kontaktat Lena. Lena i sin tur sände ett e-mail till mig och nu har jag fått material till en artikel om hur det var att arbeta på Radio Rigas svenska redaktion. Här har ni Lenas brev och reportage på denna på sin tid så populära radiostationen.

Lettlands Radio slutade sända på svenska i december 1995. Man hade inte råd med det, tyvärr! Men än i dag skriver några gamla radiovänner till mig. Jag får då och då brev och vykort från bröderna Georg och Arnold Bo-

Fr.v. Einar Broberg, Addona Tefere, Ilse Jeske och Lena Brjanceva i inspelningsstudion 1975.

ström i Hägersten, från Lennart Pettersson i Karlskrona, fast han har nu flyttat till Göteborg. Vi hade goda kontakter med Krister Nilsson i Uddevalla. Han skrev till oss och besökte oss ett par gånger för några år sedan. Du kanske minns, att vi brukade sända Kristers Nilssons DX-timme en gång i månaden. Även Ove Rosén, som var vår hallåman under några år, brukar besöka Riga, han är ju gift med en lettiska. Vi brukar träffas då och prata om gamla goda tider på den svenska redaktionen.

När Radio Rigas svensksändningar tog slut 1995, startade Aldona Tefere, Arnis Leimanis och jag en tolkfirma under namnet Swelat. Aldona var hallåa på Radio Riga från starten av svenska sändningar 1960 till det bittra slutet 1995. Arnis var redaktör och ansvarig för ungdomsprogrammen. Nyligen har vi sålt vår firma till en av våra tolkar - frilansare. Aldona och jag ska fortsätta samarbeta med Swelat som frilansare. Jag jobbar dessutom ofta som guide med svenska turister. När det gäller Arnis så simultantolkar han numera i Bryssel och Strasbourg under Europaparlamentets sammanträden och liknande arrangemang. Erik Stumbris var redan pensionerad 1995. Han dog tyvärr för ett par år sedan. Vi hade också Ruta Vischkere som var chefredaktör. Hon jobbade många år på Nordiska biblioteket, men man stängde detta bibliotek tyvärr och nu arbetar hon på ett annat bibliotek här i Riga. Janis Ozols, som var chefredaktör före Ruta blev senare högre chef på radion. Han jobbade först som chefredaktör på en affärstidskrift. Nu förvaltar han en fastighet. Jag tror att han förvaltar det hus där han själv bor. Vår inspelnings tekniker Ilse Jeske är också pensionerad. Vi träffas då och då och hon skickar ofta sms- meddelanden till mig på svenska, vilka hon ofta avslutar med 73 och 88.

Det var år 1969, tror jag. Jag studerade svenska på universitetet i Leningrad som numera heter Sankt Petersburg. Dåvarande kommunistiska ungdomsförbun-

Vid Radiohuset i Gamla stan. Tre fönster ovanför den stora dörren tillhörde den svenska redaktionen i slutet av sjuttioalet.

Fr.v. Janis Ohols (redaktionschef på den tiden), Ilse Jeske (inspelnings tekniker), Lena Brjanceva (brevredaktör), Ruta Vischkere (redaktör), Aldona Tefere (bakom Ruta, hallåa), Eriks Stumbris (idrottskommentator) och Ilga Andersone (redaktionssekreterare och ansvarig för nyheterna).

Den svenska redaktionen vid Domkyrkan som befinner sig mitt emot Radiohuset. Fr.v. Ruta Vischkere (redaktionschef), Baiba Palkavniece (musikredaktör), Baiba Neilande (sekreterare), Eriks Stumbris (idrottskommentator), Aldona Tefere (hallåa), Lena Brjanceva (brevredaktör), Arnis Leimanis (sitter, redaktör och ansvarig för ungdomssidan). Fotot är från 1984 eller 1985.

det letade efter en tolk för sin delegation för en resa till Sverige och de erbjöd mig att följa med. Det var mitt första besök i Sverige. Jag var mycket nervös, var inte säker att jag skulle klara tolkningen. När vi kom till Arlanda, vi var 2 personer i delegationen plus jag som tolk, så träffade jag helt tillfälligt en bekant från Riga. Han var där tillsammans med en annan för mig helt okänd man. Den här mannen tittade på mig och frågade plötsligt: "Vill Du jobba hos mig?" - "Javisst", svarade jag, "jag vill, men vem är Du?" - "Jag heter Nikolaj Neiland och jag är chef för utlandsändningarna på Lettlands radio", svarade han. Jag sa, att jag studerar, men han bad mig att jag skulle höra av mig senare.

1970 avslutade jag min universitetutbildning, återvände till Riga och försökte ringa till Lettlands radio, men där sade man att Nikolaj nu är chef för Lettlands TV. Jag ringde till TV, där de sade att han var på semester. På något sätt lyckades jag ändå besöka den svenska redaktionen. De erbjöd mig att försöka samarbeta med dem som frilansare och göra några inslag. Det första skulle handla om jordbruket i Lettland När jag kom med detta inslag, sa Janis Ozols, som var chefsredaktör, att

det var en mycket dålig text och att jag måste göra om allt. Jag kom hem och började storgråta. Min mamma tyckte synd om mig och skrev om texten för mig. Hon var bl.a. utbildad specialist i jordbruksfrågor. Janis Ozols sa nu, att det var lagom bra. Så började mitt samarbete med Lettlands radio.

Min första arbetsplats i Riga var på en patentbyrå, där jag fick översätta patent. Det var jättetråkigt och jag hatade detta jobb av hela mitt hjärta. Men år 1971 ringde Janis Ozols och sade att deras dåvarande svenske hallåman skulle sluta och åka hem till Sverige. Hallåmannen var gift med en ryska som också jobbade på den svenska redaktionen. Han sa att jag kunde komma och försöka jobba på heltid i hennes ställe. Hon var förmodligen inte världens trevligaste person, och mina blivande kollegor var rädda för henne. De hoppades att jag inte skulle bli en ny rysk häxa. Alla andra i redaktionen var ju letter. Jag lovade att jag skulle bli snäll och fick denna plats. Jag var 24 år gammal då och jag visste inte att jag skulle jobba där i nästan 25 år tills de svenska sändningarna upphörde.

Mina första arbetsuppgifter på Lettlands Radio

Jag var överlycklig att jag fick detta jobb på en redaktion med så fina kollegor. Men jag var inte journalist och

Eriks Stumbris och Krister Nilsson i studion av början av sjuttio-talet.

behövde hjälp. En av mina äldre arbetskamrater var Eriks Stumbris. Han var en mycket intressant person, var legionär under kriget och fick vistas i ett läger i Sverige, där han lärde sig tala svenska. Sedan utlämnades han till Sovjetunionen. Erik var en av hjältarna i P.O. Enqvistst bok "Baltutlämningen." Erik skulle göra en intervju med någon person och han tog med mig för att jag skulle få en uppfattning hur man gjorde det. Men personen i fråga vägrade resolut att ge någon intervju och vi kom tillbaka till redaktionen utan någon inspelning. Men mina kollegor visade mig hur man skulle hantera en bandspelare. Det var en gammal ungersk modell och vägde åtskilliga kilo. Jag gick själv till min första intervju. Jag skulle intervjua finska byggarbetare som höll på att bygga den första skyskrapan i Tallinn - hotellet Viru. Jag gick till det hotell i Riga där de bodde och fick träffa dem i hotellets restaurang. De var ganska överförfriskade av alkohol, mildt sagt. Alla mina försök att förklara att jag inte representerade världens äldsta yrke, utan världens

Einar Broberg besöker Riga och den svenska redaktionen 1990. Fr.v. Arnis Leimanis, Lena Brjanceva, Einar Broberg, Aldona Tepfere och Ruta Vischkere på balkongen. I baksidan ser vi Domkyr-

andra äldsta yrke (journalist) slutade utan något reportage. Till slut fick jag fly därifrån hals över huvudet.

Senare fick jag i uppdrag att svara på alla lyssnarbrev och så fick jag mina första radiovänner i Sverige. Några av dem har jag fortfarande kontakt med i dag, fast att det har gått 13 år sedan den sista sändningen från Radio Riga.

Lars Wieden

Från den svenska redaktionen i början av åttiotalet. Fr.v. Eriks Stumbris, Ruta Vischkere, Ilga Andersone, Janis Ohols, Lena Brjanceva och Aldona Tepfere (som istter i mitten).

Nu kan du hämta
DX-guiden i PDF-format
från vår hemsida
www.sdx.se

DX-köp har öppnat ny nätbutik!

DX-köp har nu öppnat en ny näthandelsbutik med varuvagn, kassa och utcheckning liknande det som de flesta näthandelsföretag har idag. Sortimentet har också utökats med nya årsböcker, t ex WRTH och Sender & Freuqenzen för 2009 samt ett antal nya, mycket intressanta bok/CD-titlar från USA. Ett antal äldre men fortfarande aktuella böcker/CD kan fyndas till extra låga priser på rea.

För att du lättare skall hitta böcker/CD inom dina favoritämnena har titlarna delats in i sju kategorier:

ALLMÄNT (samhällshistoria, uppslagsböcker mm)

ANTENNER (longwire- beverage- och loopantenn mm)

FREKVENSTABELLER (tabeller, stationsbeskrivningar mm)

HISTORIK (radions utveckling, radiostationers historia mm)

PIRATER/CLANDESTINE (spännande om 60-80-talets pirater, rebellradio mm)

TEKNIK/MOTTAGARE (mycket för den tekniskt intresserade!)

UTILITY (flyg- och fartygsradio, militärradio, tids- och frekvenssignaler, vädarsändningar mm)

Varje bok/CD presenteras med en ofta utförlig text översatt från förlagets presentation samt en bild som går att förstora. Den som vill köpa varan lägger den i varuvagnen och när man är färdig med inköpen går man till kassan där man får info om totalsumma, köpvillkor mm. Efter utcheckning kommer en bekräftelse via epost. För att bli kund fyller man först i ett enkelt formulär med adressuppgifter, man kan sedan logga in och handla.

DX-Köp har nu ett 80-tal titlar utvalda speciellt för radiointresserade. Gå in i butiken, anmäl dig som kund och rumstera runt i sortimentet! Där finns säkert något som intresserar dig, obs dock att många titlar endast finns i ett fåtal exemplar, först till kvarn ... Vi tar förstas hem mer om det blir slutsålt, men det tar ju då några dagar extra.

En del äldre men ändå aktuella böcker är prisnedsatta, de markeras med REA framför boktiteln. Passa på att fynda!

Välkommen in i vår nya nätbutik, du kan antingen gå in på vår hemsida www.sdx.se och klicka på länken till DX-Köp eller direkt till den här adressen:

www.sdx.se/DX-kop/butik

Bo Samuelsson